

JESZCZE SZESNAŚCIE
NIE DRUKOWANYCH DOKUMENTÓW
ARCYBISKUPÓW Z XIV WIEKU

OPRACOWAŁ I WYDAŁ
KS. STANISŁAW LIBROWSKI

LUBLIN 1987

UWAGI WSTĘPNE

Wprowadzenia do uzupełniających edycji dokumentów wystawionych przez arcybiskupów gnieźnieńskich Janisława (ABMK t. 51: 1985) i Jarosława (ABMK t. 52: 1986) miały charakter rzeczowy, nawet kilkuaspektowy. Niniejszy wstęp posiada zakres skromniejszy i charakter prawie wyłącznie wyliczeniowy albo bibliograficzny. Tamten schemat wstępu wydawał mi się mniej odpowiednim dla niniejszego odcinka edytorskiego, obejmującego nie jeden, ale aż trzy pontyfikaty biskupie. Mimo wszystko dobrze będzie zapoznać się jeszcze z tamtymi uwagami wstępnymi przy korzystaniu z tego zasobu źródłowego.

Metropolita **Jan** (Suchywilk) rządził archidiecezją na przestrzeni lat 1374—1382. Dotychczas znałem 13 dokumentów drukowanych wystawionych przez niego.

I tak Ignacy Zakrzewski opublikował ich w 1879 r. (*Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski*, tom III, Poznań) osiem, z lat 1374—1381. Są to u niego numery 1710, 1716—1717, 1761, 1769, 1775, 1786—1787.

W 1939 r. Władysław Kwiatkowski wydrukował (*Prymasowska kapituła i kolegiata w Łowiczu (1433—1438)*, Warszawa s. 430—431) jego dokument z 1375 r.

W 1982 r. Antoni Gąsiorowski i Henryk Kowalewicz wydali (*Kodeks dypl. Wielkopolski*, t. VI, Warszawa) dalsze cztery dokumenty tego arcybiskupa, z lat 1378—1381. Są to u nich numery 256, 265, 270, 274.

Do powyższej liczby dodaję tu pięć przywilejów. W następstwie tego mamy 18 drukowanych dokumentów arcybiskupa Jana. Wydaje mi się, że nie znajdziemy rozproszonych jego dokumentów w drukach i w archiwach więcej niż po pięć.

Bodzęta był arcybiskupem gnieźnieńskim w latach 1382—1388. Drukowanych jego dokumentów napotkałem 21.

Otóż I. Zakrzewski opublikował ich w 1879 r. (*Kodeks dypl. Wielkop.* t. III) czternaście, z lat 1383—1388. Są to numery 1814, 1820, 1822, 1827—1830, 1836, 1838, 1848, 1859, 1862—1863, 1880.

W 1887 r. Franciszek Piekosiński zamieścił w swoim zbiorze (*Kodeks dyplomatyczny Małopolski*, t. III, Kraków nr DCCCCXLVI) dokument tego metropolity z 1385 r., wydrukowany już przez Zakrzewskiego (*Kod. dypl. Wielk.* III nr 1836).

W 1939 r. W. Kwiatkowski wydrukował dalsze trzy dokumenty tego hierarchy z lat 1386—1387 (*Prymasowska kapituła i kolegiata...* s. 449—450, 462—463, 513—514).

Wreszcie w 1982 r. A. Gąsiorowski i H. Kowalewicz wydali (*Kod. dypl. Wielkop.* t. VI) sześć dokumentów Bodzęty z lat 1383—1388. Są to numery 281, 291, 295—297, 303. Jednak w nrze 295 nie zaznaczyli, że dokument ten (dotycz. wsi Wola) drukował już Kwiatkowski (s. 462—463)

i podobnie w nrze 296 (o wsi Bożacin, pierwotna nazwa od arcybiskupa: Bodzęcyn (Kwiatkowski s. 449—450).

Do powyższej liczby dodają od siebie dziewięć przywilejów. W następstwie tego, nie licząc powtórzonych wydań, znamy 30 drukowanych dokumentów arcybiskupa Bodzęty. Można przypuszczać, że wystawionych przez niego dokumentów nie napotkamy w drukach i rękopisach więcej niż po pięć.

Pontyfikat gnieźnieński **Dobrogosta** (z Nowego Dworu) trwał od 1389 (właściwie od 1394) do 1402 r. Mnie interesuje okres do 1400 r. włącznie. Z tego czasu znalazłem 16 drukowanych jego dokumentów.

I tak I. Zakrzewski opublikował ich w 1879 r. (*Kod. dypl. Wielk. t. III*) sześć, z lat 1394—1399. Są to numery 1953, 1959, 1971, 2014—2016.

W 1905 r. przywilej Dobrogosta z 1396 r. wydrukował (*Kod. dypl. Małop. t. IV*, Kraków nr MXXXVI) F. Piekosiński.

W 1938 r. dwa dokumenty tego arcybiskupa z lat 1398—1399 wydał (*Zbiór dokumentów Zakonu OO. Paulinów w Polsce. Zesz. 1*, Kraków nry 42—43) Jan Fijałek.

W 1939 r. W. Kwiatkowski wydrukował (*Prymasowka kapituła... s. 479—480*) dokument tego hierarchy odnoszący się do wsi Boleszczyn, znany już ze zbioru Zakrzewskiego (*Kod. dypl. Wielk. t. III* nr 2016).

W 1965 r. Stanisław Kuraś wydrukował (*Zbiór dokumentów katedry i diecezji krakowskiej. Cz. 1*, Kraków nr 123) przywilej tegoż metropolity z 1396 r.

Na koniec A. Gąsiorowski i H. Kowalewicz opublikowali w 1982 r. (*Kod. dypl. Wielkop. t. VI*) sześć dokumentów Dobrogosta z lat 1394—1399. Są to u nich numery 340, 350, 361, 365, 372, 375.

Do powyższej liczby dodają dwa przywileje tutaj drukowane. Na skutek tego posiadamy 18 drukowanych dokumentów wystawionych przez Dobrogosta. Wydaje się, że zarówno w drukach, jak też w rękopisach nie znajdziemy do 1400 r. jego dokumentów więcej aniżeli po pięć.

Poniższe dokumenty publikuję w oparciu o wskazania: 1) *Instrukcja wydawnicza dla średniowiecznych źródeł historycznych*. Oprac. Komisja Historyczna Polskiej Akademii Umiejętności przy współudziale towarzystw naukowych we Lwowie, Poznaniu, Warszawie i Wilnie. W: Arch. Komis. Hist. Ser. 2, t. 2, Kraków 1930 s. 1—40. (Odb. Kraków 1925). 2) A. Wolff: *Projekt instrukcji wydawniczej dla pisanych źródeł historycznych do połowy XVI wieku*. „Stud. źródł.” t. 1: 1957 s. 155—181.

WYKAZ DOKUMENTÓW

1. Przeniesienie wsi Pilaszków z prawa polskiego na niemieckie (średzkie) i nadanie sołectwa Hankowi.
2. Przeniesienie wsi Bocheń z prawa polskiego na niemieckie (średzkie) i sprzedanie sołectwa Mikołajowi.
3. Przekazanie Grzegorzowi zw. Strzelec obszaru Kaczydąb do lokowania na prawie niemieckim (średzkim).
4. Zatwierdzenie sprzedaży sołectwa we wsi Niespuszowa Wola.
5. Lokacja wsi Łyszkowice na prawie niemieckim (średzkim) i sprzedanie sołectwa Michałowi.
6. Sprzedanie trzeciej części dochodów z młyna w Chełmnie n. Nerem.
7. Nadanie sołectwa we wsi Sobótka Jaszczonowi.

8. Wznowienie przywileju lokacyjnego wsi Dąbrówka na Pomorzu.
9. Wznowienie przywileju lokacyjnego miastu Kamień.
10. Nadanie sołectwa wsi Skarutki Włodkowi.
11. Lokacja wsi nad Brenicą (późniejszy Kuczków) na prawie niemieckim (średzkim) i sprzedanie sołectwa Jakubowi.
12. Lokacja wsi Skobielice na prawie niemieckim (średzkim) i nadanie sołectwa Janowi.
13. Zatwierdzenie sprzedaży sołectwa we wsi Krzepocin.
14. Nadanie sołectwa wsi Słupia Mikołajowi.
15. Sprzedanie sołectwa we wsi Mastki Pietraszowi.
16. Zatwierdzenie nabycia sołectwa oraz dawniejszego przywileju sołectkiego w Czerniewie.

I. DOKUMENTY ARCYBISKUPA JANA

1

Przeniesienie wsi Pilaszków z prawa polskiego na niemieckie (średzkie) i nadanie sołectwa Hankowi.

Gniezno, 25 kwietnia 1375

Jan arcybiskup gnieźnieński, za zgodą kapituły metropolitalnej, przenosi wieś arcybiskupstwa Pilaszków z prawa polskiego na niemieckie (średzkie), nadaje tamtejsze sołectwo (wójtostwo) Hankowi Kierskaw z Lowicza i jego sukcesorom, określając uposażenie i powinności sołtysa, przywileje i obowiązki osadników oraz własne rezerwacje.

Kopia: Gniezno, Archiwum Archidiecezjalne, kopiarz 6 (właściwie 3), sporządzony w l. 1531—1581, liczący 321 kart, zalany dawniej wodą i dlatego trudno czytelny. W niniejszej edycji stosuje się do foliacji ciąglej umieszczonej u góry księgi. Wpisu dokumentu na k. XXII—XXIIv dokonano w 1532 r. Tytuł wpisu: Advocacie in Pyelaskow clavis eiusdem [Loviciensis].

Ekscerpt: Wizytacje dóbr arcybiskupstwa gnieźnieńskiego i kapituły gnieźnieńskiej z XVI wieku. Wydał Bolesław Ulanowski, Kraków 1920 s. 127—128. Jest on fragmentem akt z 1511 r.

In nomine Domini amen. Quoniam id, quod legitime agitur et debet stabile permanere, literarum convenit testimonio fidem, sapientum sanxit auctoritas, roborare, igitur nos Ioannes Dei gracia archiepiscopus Gneznensis¹ notum facimus tenore presencium universis, quod nostris et ecclesie nostre utilitatibus pro viribus intendentes cinsideravimus sollicitate, quia de villa nostra Pyelaskowo² prope Lowicz, pro maiori parte deserta et inculta, nostre ecclesie Gneznensi modicus aut nullus fructus hactenus provenit ipsamque posse totaliter desertari, nisi dicta villa iure Polonicali resedens in ius Theutonicum via subscripta legitime fuerit translata. Ex cuius eciam ville locacione sub iure Theutonico fructus et utilitates nobis et nostre ecclesie supradicte speramus multipliciter adaugeri. Quapropter nos super suprascripta donacione et locacione dicte ville Pyelaskowo maturo consilio et solenni tractatu cum honorabilibus viris dominis preposito totoque capitulo nostre Gneznensis ecclesie, capitulariter sepius prehabitis, de consensu et voluntate dicti capituli, predictam villam Pyelaskowo de iure Polonico in ius Theutonicum Srzedense transferendam ipsam[que] honesto viro Hancoi Kierskaw³ nostro opidano Loviciensis sub iure Theutonico predicto effectualiter et omnimodo locandam tenore presencium donamus et damus, [per] predictum Hancorem eiusque liberos et legitimos successores habendam, tenendam et perpetuis temporibus possidendam cum omnibus et singulis fructibus, utilitatibus, pratis, silvis, rubetis atque borris, aquis, graminibus et pa-

¹ Jan (Suchywilk) h. Grzymała, dr ob. prawa, m.in. arcybiskup metropolita gnieźn. w l. 1374—1382.

² Pilaszków wieś wtedy w par. Najśw. Maryi P., potem w Św. Ducha.

³ Hanko Kierskaw z Lowicza.

scuis ac faciendis per ipsos una vel pluribus piscinis, mellificiis et eciam humuletis ac aliis quibusvis emolumentis et obvencionibus, parvis vel magnis, que per temporum intervalla proveniunt et provenire consuevuntur et possunt, quibuscunque nominibus et vocabulis censeantur; prout per ceteros suos limites antiquos, inferius annotatos, ab aliis bonis et villis circumferencialiter est distincta; et specialiter cum tercia parte advocacie, de qua dictus Hanco et sui successores legitimi terciam partem denarii seu penarum iudicialium et extraiudicialium vlnorum et homicidiorum et aliarum universarum, quibuscunque nominibus vocentur, in quibus cmetones, qui ibidem pro tempore fuerint, vel eciam extranei iusticiam petentes, vel iniurias aut violencias inferentes fuerint condempnati, habebunt et debent libere exigere et percipere, pro nobis et nostris successoribus duabus partibus predicti denarii seu penarum plenarie reservatis. Quos quidem cmetones ibidem degentes idem Hanco et sui successores predicti soli ac in solidum cum nostro procuratore eciam in causis sanguinis maioribus in villa iudicabunt supradicta. Et nominatim huiusmodi villa suos limites et terminos subscriptos habebit, videlicet fluvium dictum Bobrowa⁴ eundo de Lowicz, item viam antiquam, que currit per magnum lacum seu lutum, que dividit dictum lutum a bonis Iamno⁵ nuncupatis, et deinde circumeundo agros dicte ville a magno luto per silvam^a [k. XXIIv] magnam usque ad antiquam semitam ligneam in silva remociori, eundo de Pyelaskowo ad Domkowice⁶ limites dictarum villarum. Et de Domkowice per mediam silvam ultra^b remociorem insulam seu o s t r o w graniciem. Et deinde dictam silvam per finem seu aciem exeundo, per viam de Domkowice transeuntem ad insulam Canimiri^c de Chroslyno⁷ usque ad viam publicam, que ducit ad Lanciam, ac usque ad mediam silvam dictam Godula et usque ad Bobrowa infra magnum lutum, per silvam mediam. Quos limites et vias pro gadibus et limitibus ipsius ville Pyelaskowo, sine preiudicio ville Domkovo⁸, deputamus, sic quod silve, prata, lutum, lacus et omnia singula intra dictos limites designatos existencia ad dictam villam et Hancionem ac suos successores legitimos cum usufructu et utilitate omnimoda perpetuo pertinebunt. Dantes nihilominus dicto Hancoi suisque heredibus^d et successoribus legitimis ac cmetonibus locatis et locandis ibidem quoad solutionem census, iurium, servitutum ac honorum quorumcunque nostre ecclesie et curie Loviciensis a data presencium per duos annos continue currentes plenam et omnimodam libertatem. Qua quidem libertate totaliter elapsa, dictus Hanco et sui liberi ac successores legitimi de villa predicta cmetonibus, fructibus et utilitatibus universis nobis ecclesie[que] nostre Gneznensi ac nostris successoribus singulis annis, perpetuis temporibus, quatuor marcas grossorum Pragensium in regno Polonie communiter currencium, quorum quadraginta octo grossi unam marcam faciunt, cum uno porco valente duodecim grossos huiusmodi monete solvere debent in festo beati Martini Episcopi et Confessoris Gloriosi [11 XI]. Absolventes exnunc et perpetuo memoratum Han-

^a Po tym słowie kopista przekreślił 6 pomyłkowo wpisanych wyrazów.

^b dictam kop.

^c Tak w kop.

^d hereditatibus kop.

⁴ Obecnie Bobrówka prawy dopływ Bzury.

⁵ Jamno wieś wtenczas w par. N. Maryi P., obecnie w Duchu Św.

⁶ Dąbkowice wieś wtedy w par. N. Maryi P., później w Św. Duchu.

⁷ Chruslin wieś parafialna.

⁸ Jak przyp. 6.

conem, liberos et successores eius legitimos ac ipsius ville cmetones a servitutibus omnibus et singulis, que nobis, nostre ecclesie ac curie Loviciensis aliarum villarum advocati, cmetones et homines liberi face-re sunt astricti, necnon a solutione census prandii, o b e d n e wlgariter nuncupati, quodque dictus Hanco, liberi et successores eius legitimi ple-no iure Theutonico Srzedensi uti debeant, sicut in libris est conscriptum. Et quia ius Theutonicum Srzedense penitus ignoramus, reservamus no-bis et ecclesie nostre omne ius aliud, quod nobis ex ipso iure competit, et quod nobis alie ville in iure Theutonico residentes facere consweve-runt. In quorum omnium fidem et testimonium omnium premissorum presentes literas scribi sigillisque nostro et dicti capituli nostri subap-pensis fecimus roborari. Datum Gnezne die XXV mensis Aprilis anno Domini millesimo tricentesimo septuagesimo quinto, presentibus hono-rabilibus viris dominis ^o Przechslao preposito, Alberto decano, Dobrogostio cantore, Ioanne archidiacono, Kyelezzone scolastico, Virzbyantha ^e custo-de, Dzyanskone ^f preposito Calissiensis, Mathia tesaurario nostro, Dobe-slao, Clemente, magistro Ioanne, Arbigno ^g Pomeranis, Iarando et Nico-lao scolastico Poznaniensi, prelati et canonicis dicte ecclesie Gneznen-sis testibus ad premissa.

2

Przeniesienie wsi Bocheń z prawa polskiego na niemieckie (średzkie) i sprzedanie sołectwa Mikołajowi.

Lowicz, 17 października 1375

Jan arcybiskup gnieźnieński, za zgodą kapituły metropolitalnej, prze-nosi wieś arcybiskupstwa Bocheń pod Łowiczem z prawa polskiego na niemieckie (średzkie), sprzedaje tamtejsze sołectwo (wójtostwo) Mikoła-jowi synowi Jakuba z Soboty i jego sukcesorom, określa uposażenie i po-winności sołtysa, przywileje i obowiązki osadników i górników oraz wła-sne rezerwacje.

Kopia: Gniezno, Arch. Archidiec., kopiarusz 6 (3) opisany w nrze 1, k. XIVv—XV. Tytuł wpisu sporządz. w 1532 r.: *Ville Bochyn clavis eiusdem [Loviciensis].*

Ekscerpt: *Wizytacje dóbr arcybiskupstwa s. 121. Stanowi on frag-ment akt z 1511 r.*

In nomine Domini amen, Ut firmior fides gestis adhibeatur negociis, expedit ut conscripcione literarum, que veritatis contineri testimonium, lucide perhennentur. Proinde nos Ioannes Dei gracia archiepiscopus Gne-znensis ¹ notum facimus universis tam presentibus, quam posteris, quod

^e Poczbyantha kop.

^f Daszkon, Dziasko.

^g Osoba nie znana Korytkowskiemu; może pisownia zniekształcona.

^o Nie objaśniam tu ogółu imion prałatów i kanoników gnieźnieńskich, odsy-lając do dzieła Jana Korytkowskiego pt. *Prałaci i kanonicy katedry metropolital-nej gnieźnieńskiej...*, t. 1—4, Gniezno 1883, ograniczywszy się do trzech przypad-ków.

¹ Jan arcybp gnieźn. jak przyp. 1 w dok. 1.

bonorum nostrorum Gneznensis ecclesie condicionem meliorem facere cupientes ac utilitate swadente, hereditatem nostram Bochna² wlgariter nuncupatam, sicut in suis metis et limitibus est situata, de iure Polonicali in ius Theutonicum Srzedense transferentes, sapienti viro Nicolao Iacobi de Sobotha³ advocaciam sive sculteciam ibidem in Bochna cum duobus mansis agrorum, quos dicte scultecie ascribimus et annectimus, cum tertia parte denarii et penarum iudicii et thaberne necnon bancorum sutorum, carnificum, pistorum et sartorum ibidem locandorum, sub ratihabicione honorabilium virorum fratrum nostrorum dominorum capituli nostri Gneznensis, titulo et nomine veri et legitimi et perpetui contractus ac rite et non^a vendidimus pro certa pecunie quantitate, per ipsum Nicolaum principalem et legitimos suos successores iure et proprietatis titulo perpetuo habendam, tenendam et possidendam ac vendendam et alienandam nostro cum consensu, pacifice et quiete cum omnibus iuribus aliis et utilitatibus, que secundum ius Theutonicum predictum possunt fieri et eis quomodolibet provenire. Ut autem huiusmodi villa Bochna celerius locetur, omnibus et singulis incolis et cmetonibus ibidem locatis seu locandis plenam pro locacione domiciliorum quoad agros iam cultos et culturis agrorum iam aptatos duorum annorum, sed pro novorum exstirpacione agrorum sex annorum plenam, liberam et pacificam presentibus tribuimus libertatem. Sic tamen quique cmetones de agris iam cultis aptisque ad colendum nobis decimam, campestram duntaxat, dare et solvere sint astricti, ipsorum et dictorum cmetonum locandorum in agris extirpandis predicta libertate plenarie durante. Sed libertate huiusmodi exspirante, omnes et singuli cmetones prefate ville extunc maldratas pro decimis campestribus, scilicet duas mensuras tritici et duas ordeï, quatuor mensuras siliginis et quatuor avene et unum fertonem sive duodecim grossos monete predicte pro censu annuo, annis singulis et perpetuis temporibus, nobis et nostris successoribus solvere, dare et pagare tenebuntur. Scultetus quoque predictus et sui successores plebano suo, qui pro tempore fuerit, de dictis suis mansis duobus, singulis annis et perpetuis temporibus, sex scotos in festo beati Martini Confessoris [11 XI] solvent pro missalibus annonis. Volumus insuper statuendo, quod mineratores et eorum domestici et servitores ville Bochna supradicte coram predicto Nicolao et suis successoribus ac scabinis iuratis, in iudicio bannito et aliter quovismodo, in omnibus et singulis casibus et articulis ad dictum iudicium secundum ius Theutonicum huiusmodi pertinentibus, cum dictis cmetonibus ibidem commorantibus pro tempore et specialiter pro debitis tabernatoris, pro dampnis frumentorum per eos aut eorum domesticos et animalia quovismodo illatis, debent iudicialiter ut rei respondere, et agere ut actores et suam iusticiam experiri, ac iudicatum solvere et recipere iuxta iuris predicti sentencias, constitutiones et decreta. Item prefato Nicolao et suis successoribus concedimus, ut in et circa suos agros duntaxat possint habere mellificia ac humulum colligere, et eis uti prout sibi utilius videbitur expedire. Quia vero iura Srzedensia predicta sunt nobis penitus incognita, omnia et singula iura, que commodum et utilitatem dominorum respiciunt iuxta ius predictum nobis exhibenda [k. XV] salva nobis et nostris successoribus reservamus. In quorum fidem et testimonium

^a Następuje niewyraźne słowo składające się z 7 liter.

² Bocheń wieś w par. Chruslin.

³ Mikołaj syn Jakuba z Soboty wsi parafialnej.

omnium premissorum nostrum et dicti nostri capituli sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Lowicz in crastino beati Galli Confessoris anno Domini millesimo tricentesimo septuagesimo quinto, presentibus nobilibus viris dominis Franscone subdapifero Calissiensi⁴, Wlostiborio de Grabowo Cracoviensis diocesis⁵ ac honorabilibus viris Iaroslao preposito Lanciensi⁶, Bartoldo de Camen nostro vicecancellario, plebano Vorszowicensi Vratislaviensis diocesis⁷, magistro Stanislaio plebano sancti Swiradi⁸, Cracoviensium ecclesiarum plebanis⁹.

3

Przekazanie Grzegorzowi zw. Strzelec obszaru Kaczydąb do lokowania wsi na prawie niemieckim (średzkim).

Gniezno, 1 kwietnia 1378

Jan arcybiskup gnieźnieński, za zgodą kapituły metropolitalnej, nadaje Grzegorzowi Strzelec synowi Wojysława z Łowicza i jego sukcesorom zarośla zwane Kaczydąb do lokowania wsi na prawie niemieckim (średzkim), określa uposażenie i powinności sołtysa, przywileje i obowiązki osadników oraz własne rezerwacje.

Kopia: Gniezno, Arch. Archidiec., kopiariusz 6 (3) opisany w nrze 1, k. XXIII—XXIIIv. Tytuł wpisu wykon. w 1532 r.: Advoca[cie] in villa Kaczydamb clavis eiusdem [Loviciensis].

Ekscerpt: Wizytacje dóbr arcybiskupstwa... s. 42—43 pod nową nazwą Strzelczowo. Jest on fragmentem akt z 1511 r.

In nomine Domini amen. Quoniam humani actus a memoria hominum fumatim labuntur, nisi scripturarum et testium fidedignorum testimonio fulcentur, proinde nos Ioannes sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus¹ noticie deducimus, quibus expedit universis, quod nostrorum nostreqe ecclesie bonorum auctioni intendentes, ob gravaque servicia Gregorii dicti Strzelcz Voyslai de Lowicz² nobis ac nostre ecclesie per eundem fideliter impensa, [k. XXIIIv] de consensu et ratihabicione honorabilium dominorum prelatorum et canonicorum capituli Gneznensis, eidem Gregorio ac sue legitime posteritati mericam et rubeta Caczydamb³ dicta, intra Popowo, Plaskoczyno, Zabostowo et Lagussowo⁴ villas sic dictas prope Lowicz sitta, damus et concedimus ad exstirpandum et per agricultores possessionandum per eundem locandos. Ne furta, dampna, insidie et alia nocumenta nostris hominibus in-

⁴ Frącek podczaszy kaliski.

⁵ Włostibor urzędnik świecki.

⁶ Jarosław prepozyt łączycy.

⁷ Bartołt wicekanclerz arcybiskupa, pleban z Warszowic.

⁸ Stanisław pleban par. Św. Swierada (Tropie) w diec. krak.

⁹ Tekst pomylony.

¹ Jan arcybp gnieźn. jak przyp. 1 w dok. 1.

² Grzegorz zw. Strzelec, syn Wojysława z Łowicza.

³ Kaczydąb wieś — z czasem nazwana Strzelczew od pierwszego sołtysa, w par. kolegiackiej.

⁴ Popów, Zabostów, Laguszew wsie w par. kolegiackiej; Plaskocin wieś na ter. par. Kompina.

ferantur, de eisdem ampliorem villam^a, quam Caczydamb nominavimus, iure Theutonico Sredensi in ipsis locandam. In qua idem Gregorius sui-que liberi et legitimi successores [habebunt] duos mansos agrorum, tabernam, ortos, si fierent in excrescenciis, ortulanosque in ipsis liberos ab omni penitus solucione et exemptos. Nomine scultecie eiusdem habebit seu eciam habebunt, cmetonibusque eadem exstirpantibus et habitantibus eandem, a data presencium duodecim annorum a censu et a quavis alia solucione, exactione, angaria et servitute, que nobis debentur com- modanturque, omnimodam libertatem. Qua exstirpata, incole cmetones eandem villam inhabitantes mediam marcam latorum grossorum bone Pragensis monete, numeri consweti Polonici, quilibet^b ipsorum cmeto- num, in festo sancti Martini Confessoris [11 XI] pro censu et decima campestri, sine omni contradictione, nobis et nostris successoribus dare et solvere tenebuntur. Dictus quoque Gregorius suam sculteciam eandem dandi, vendendi, commuttandi ac quovis alio titulo alienandi ac sua po- steritas liberam habent facultatem, duntaxat tali persone, que nobis nostrisque successoribus servicia scultecialia, sicut alii sculteti servire consweverunt, condigna importare sit valitura, ad quam noster assvevit consensus acceptandi specialis, quibus iure Theutonico Sredensi, que- madmodum alii sculteti et cmetones nostri in districtu Loviciensi gau- dere debebunt. Datum Gnezne prima die mensis Aprilis anno Domini millesimo tricentesimo septuagesimo octavo^c, nostro nostrique capituli sigillis appensione communitum, presentibus honorabilibus et discretis viris dominis Bertoldo de Camen vicecancellario Gneznensi, magistro Stanisla^o, Martino de Lubnyce Lanciciensis^d ecclesiarum canonicis, Bu- dzislao de Starhociecz, Andrea Iassyecz nostre curie notariis^e, testibus ad premissa.

4.

Zatwierdzenie sprzedaży sołectwa we wsi Niespuszowa Wola.

Lowicz, 18 października 1379

Jan arcybiskup gnieźnieński zatwierdza sprzedaż sołectwa Niespu- szowa Wola w dystrykcie lowickim, dokonaną przez sołtysa Sobka na rzecz Jana Rogali z Łaźnik a przy tej okazji (w oparciu o swój poprzed- ni przywilej prawa niemieckiego dla tejże wsi) modyfikuje uprawnie- nia i obowiązki sołtysa i kmieci oraz własne rezerwacje.

Kopia: Gniezno, Arch. Archidiec., kopiariusz 6 (3) opisany w nrze 1, k. XXV. Tytuł wpisu sporządz. w 1532 r.: Resignacionis advocacie in villa Nyęspusza clavis eiusdem [Loviciensis].

Ekscerpt: Wizytacje dóbr arcybiskupstwa... s. 39 ze ztym imieniem wystawcy dokumentu (Albertus) i mylną datą (1377). Stanowi on fragment akt z 1511 r.

^a villamque kop.

^b quibuslibet kop.

^c VIIIavo kop.

^d Bertott z Kamienia wicekanclerz i mgr Stanisław kanonicy gnieźnieńscy.

^e Marcin z Lubnic kan. łączyci.

^f Budzislaw ze Starachowic? i Andrzej Jasicz notariusze kurii arcybiskupiej.

Nos Ioannes Dei gracia sancte ecclesie Gneznensis archiepiscopus¹ notum facimus, quibus expedit universis, quod in nostra presencia constitutis Sobcone sculteto² in villa dicta Nyespuszowa Wola³ districtus nostri Loviciensis ex una et Ioanne Rugala⁴ de Łasnyk⁵ parte ex altera, idem Sobco coram nobis recognovit libere et expresse dictam suam sculteciam se vendidisse predicto Ioanni Rugala et suis heredibus et successoribus legitimis pro certa pecunie quantitate, dictamque sculteciam iam dicto Ioanni Rugala coram nobis libere resignavit et expresse, petens cum eodem Ioanne, ut dictum vendicionis et empcionis contractum confirmare dignaremur graciose. Nosque predictum contractum ratum et gratum habentes, iuxta tenorem^a superioris privilegii nostri, in personam dicti Sobconis confecti, ex certa nostra scriptura confirmavimus et presentibus confirmamus. Dantes cmetonibus in descriptis agris dicte ville, cultis et incultis, locandis quatuor annorum, a data presencium computandorum, a solucionibus census, decimarum et aliis quibuscunque et quomocunque laboris omnimodam libertatem. Et concedendo dicto Ioanni et suis successoribus quoque molendinum et^b piscinam in dicta villa alias ad ipsam sculteciam, ut ex testimonio fidedignorum didicimus, legitime pertinentis et a quibus mense nostre solvebatur unus ferto grossorum, reedificandi et construendi liberam potestatem. Sicque dictum molendinum ad ipsam sculteciam, ut antea pertinuit, hereditarie debeat pertinere. Nobis et nostris successoribus singulis annis, perpetuis temporibus, in festo beati Martini Confessoris [11 XI] viginti quatuor grossos Pragenses de eodem solvetur. Qui quidem census de molendino solvi debet per unum annum a data presencium, que sibi ad construendum predictum molendinum pro libertate duximus concedendam. Preterea iura et servicia in privilegio priori expressa presentibus duximus declaranda. Cmetones namque prefate ville Nyespuszowa Wola decimam campestrum de omni grano mense nostre, de quolibet manso agrorum, post libertatem duodecim grossos Pragenses pro censu annuo; scultetus vero de duobus mansis rectori ecclesie proprie, sibi iura parochialia ministranti, pro decima campestri XII grossos Pragenses in predicto festo solvere tenebuntur^c. In quorum fidem et testimonium omnium premissorum presentes scribi nostrique sigilli appensione fecimus communiri. Actum et datum Lowicz in die beati Luce Ewangeliste Gloriosi anno Domini millesimo tricentesimo septuagesimo nono, presentibus honorabilibus et nobiles viris dominis Ioanne preposito Lanciensi, Bertoldo de Camyen nostre curie causarum auditore et Petro Grolas canonice Gneznensis⁷, necnon Przbkone de Lubnycza, Niemyerza de Koswoczyno et Mikossio de Maczicze heredibus⁸, festibus ad premissa. Scriptum per manus Andree de Iassyecz nostre curie notarii⁹.

^a tenoris kop.

^b Dwa razy w kop.

¹ Jan arcybp gnieźn. jak przyp. 1 w dok. 1.

² Sobko dotychczasowy sołtys.

³ Obecnie Niespusza wieś w par. Złaków.

⁴ Jan Rogala nowy sołtys.

⁵ Łażniki wieś w par. Zduny.

⁶ Nota: Decima debetur mense ex villa, umieszczona nieco później na marginesie kopii, nie należy do tekstu dokumentu.

⁷ Jan prepozyt łączycycki, Bertolt z Kamienia audytor kurii oraz Piotr Grolas kanonicy gnieźnieńscy.

⁸ Przybko, Niemierza i Mikoś dziedzice wymienionych wsi.

⁹ Andrzej z Jasic notariusz kurii arcybiskupiej.

Lokacja wsi Łyszkowice na prawie niemieckim (średzkim) i sprzedażanie sołectwa Michałowi.

Gniezno, 24 kwietnia 1380

Jan arcybiskup gnieźnieński, za zgodą kapituły metropolitalnej, przekazuje Michałowi z Pszczonowa oraz jego synom Łukaszowi i Adamowi wieś arcybiskupstwa Łyszkowice w dystrykcie łowickim do lokowania na prawie niemieckim (średzkim), sprzedaje im tamtejsze sołectwo jednocześnie określając uposażenie i powinności sołtysa, przywileje i obowiązki osadników, wreszcie własne rezerwacje.

Kopia: Gniezno, Arch. Archidiec., kopiariusz 6 (3) opisany w nrze 1, k. XXIIIv—XXIV. Tytuł wpisu wykon. w 1532 r.: Advocaciae in Lyskowicze clavis eiusdem [Loviciensis].

Ekscerpt: Wizytacje dóbr arcybiskupstwa... s. 96. Jest on fragmentem akt z 1511 r.

In nomine Domini amen. Noverint universi presencium noticiam habituri, quod nos Ioannes Dei gracia archiepiscopus Gneznensis ecclesie¹, cupientes bona mense nostre ampliare, de consensu fratrum nostrorum, videlicet capituli Gneznensis, sculteciam ville nostre Lyskowice² districtus Loviciensis iure Theuthonico Srzedensi locandam provido viro Michaëli Svoianchoskonis Milonis de Pczyonow³ pro se et suis filiis Luca et Adam et eorum legitimis successoribus cunctis, cum duobus mansis agrorum et tercio denario penarum iudicii et cuiuslibet iudicati, ac molendini per dictos Michaëlem eiusque filios et eorum successores faciendi et construendi ipsorum sumptibus et expensis, et sicut preciosius poterint arrendandi et [k. XXIV] conveniendi pro annua pensione, vendidimus pro certa pecunie quantitate, perpetuis temporibus per eosdem Michaëlem et filios suos ac ipsorum successores habendam, tenendam, commuttandam et vendendam persone idonee per nos aut nostros successores approbande. Ita tamen, quod Michaël, Luca et Adam, filii sui et eorum successores pro se et ipsorum usibus mellificia faciendi et arbores pro apibus excidendi bonis in eisdem, quantum eis per mensuram sine nostro et cmetonum nostrorum preiudicio derivabitur et cedet, habebunt liberam potestatem. Et serviet nobis de bonis ipsius scultecie more scultetorum nostrorum districtus Loviciensis. Cmetones vero locati et residentes ibidem de novis agris tribus annis, de antiquis vero uno anno, a data presencium, plena gaudebunt libertate. Qua exspirata de quolibet manso pro decima et censu annuo et aliis omnibus solucionibus, preter o b e d n e, quod nobis quoad omnes reservamus, tres fertonos grossorum et de mellificiis, qui ea in bonis predictae ville hebebunt, per unam metretam mellis, que r a c z k a wlgariter nuncupatur, nobis et nostris successoribus singulis annis, et eorum plebano in Pczonow duos grossos de quolibet manso solvere tenebuntur. Labores iuxta

¹ Jan arcybiskup gnieźn. jak przyp. 1 w dok. 1.

² Łyszkowice wieś wtenczas w par. Pszczonów.

³ Michał syn Milona z Pszczonowa sołtys w Łyszkowicach. Jego synowie Łukasz i Adam. Słowo Svoianchoskonis pewnie w kopii skażone.

modum et consuetudinem aliorum cmetonum nostrorum districtus Loviciensis in agris, in exerundis et pratis falcandis et aliis quibuslibet faciendo. Limitesque ipsius ville Lyskowice cum villis aliis nostris: Czatholyno, Wrzeczko, Lagowo, Pczonow, Calyncyze⁴ et cum parte bonorum Thomassi dicti Brenka, circa fluvium Brennycza⁵ dictum, alias distinctos et signatos habebunt, et molendinatores in bonis dicte ville Lyskowice manentes, et qui fuerint pro tempore, in iudicio predictae ville agent et respondebunt ad instanciam cmetonum predictorum. Et quoniam iura Szredensia nobis prorsus sunt incognita, omnia iura, que commodum et utilitatem respiciunt dominorum, salva nobis et integra et nostris successoribus reservamus. In quorum testimonium nostrum et dicti capituli nostri sigilla presentibus sunt appensa. Datum Gnezne in crastino sancti Adalberti Martiris et Pontificis Gloriosi anno Domini millesimo tricentesimo octuagesimo, presentibus honorabilibus viris dominis Alberto decano, Ioanne archidiacono, Vyerzbyantha custode⁶, Boguslao scolastico Lanciensi, Dytkone, Iwano, Nicolao scolastico Poznaniensi, Ioanne albifalonis, Bronislao preposito Curzeloviensi, Iurando, Ioanne Cruswiciensi, Ioanne Pomeranie in ecclesia Wladislaviensi archidiaconis, Thoma de Sroda, Dobeslao de Mszacovo, Martino de Varta canonicis Gneznensibus⁷ capitulariter congregatis.

⁴ *Wsie Czatołin, Wrzeczko obecnie na ter. par. Łyszkowice; wsie Kalenice, Łagów w dalszym ciągu w par. Pszczonów.*

⁵ *Rzeka Brenica, znajdująca się w prawym dorzeczu Bzury, mogła otrzymać nazwę od wspom. Tomaszka Brenka.*

⁶ *Pralaci gnieźn. dziekan, archidiakon i kustosz.*

⁷ *Spośród wymien. tu 12 kanoników gnieźn. Bogusław jest scholastykiem łączycyckim a Mikołaj poznańskim, Bronisław prepozytem kurzelowskim, wreszcie dwaj Janowie archidiakonami kruszwickim i pomorskim.*

II. DOKUMENTY ARCYBISKUPA BODZĘTY

6

Sprzedanie trzeciej części dochodów z młyna w Chełmnie n. Nerem.

Uniejów, 18 stycznia 1384

Bodzęta arcybiskup gnieźnieński, za zgodą kapituły metropolitalnej, sprzedaje Wojciechowi Szram i jego prawnym następcom trzecią część dochodów oraz inne pożytki z młyna we wsi arcybiskupstwa Chełmno w dystrykcie uniejowskim, określając jednocześnie przywileje i obowiązki młynarza i swoje rezerwacje.

Kopia: Gniezno, Arch. Archidiec., kopiariusz 6 (3) opisany w nrze 1, k. 244v. Tytuł wpisu sporządz. w poł. XVI w.: Privilegium molendini [Chelmenensis] ventosi.

Noverint, quibus expedit universi, quia nos Bodzantha Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus¹, sub rathabicione venerabilium fratrum nostrorum, videlicet capituli Gneznensis, Alberto dicto Schram de Chelm² terciam metretam in molendino dicte nostre ville Chelm districtus Unieioviensis³, cum prato sito in fine aggeris eiusdem molendini usque ad vadium de Unieio ad dictum molendinum eundo in viam dextra, et cum insula dicta Czyssowiecz pro pascuis, ac duobus hortis Uberserocio⁴ et ante dictum molendinum situatis vendidimus pro septem marcis grossorum Pragensium, quadraginta octo grossos quamlibet marcam faciencium, duobus metretis iuxta morem patrie pro nostra mensa per molendinatorem eiusdem molendini solvendis specialiter reservatis. Hoc adiecto, quod dictus Albertus molendinator vel suus successor legitimus, unicus heredus, terciam partem aggeris eiusdem molendini reformabit suis laboribus et expensis et tres porcos pro nobis et successoribus nostris in dicto molendino quolibet anno servare et pabulare sit astrictus. Et quod nullus kmetonem a dicta insula CziSSowiecz incipiendo usque ad finem dictorum hortorum obstacula conservare habebunt seu eciam locare per dictum Albertum et suos successores legitimos perpetuo habendum, tenendum, possidendum, donandum vel commutandum et resignandum persone nobis aut nostro successoris placabili et accepte. In cuius rei testimonium nostrum et dicti nostri capituli sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Unieio feria secunda proxima post octavas Epiphanie Domini anno Domini millesimo CCC^o octuagesimo quarto, presentibus honorabilibus discretis viris dominis Iacobo doctore et Bertholdo de Camen Gneznensis canonici⁵, Mathia thesaurario nostro Lanciensis et Unieioviensis⁶ ac Simone Wladislaviensis⁷ canonicis ecclesiarum, testibus ad premissa.

¹ Bodzęta (Bodzanta) h. Szeliga, m.in. arcybiskup metropolita gnieźn. w l. 1382—1388.

² Wojciech Szram z Chełmna n. Nerem.

³ Chełmno n. Nerem wieś arcybiskupstwa w starostwie i kluczu arcybiskupim uniejowskim.

⁴ Nazwa tego ogrodu w kopii prawdopodobnie zniekształcona.

⁵ Dr Jakub i Bertolt z Kamienia kanonicy gnieźn.

⁶ Maciej skarbnik arcybiskupi oraz kanonik łączycy i uniejowski.

⁷ Szymon kanonik włocławski.

Nadanie sołectwa we wsi Sobótka Jaszczonowi.

Uniejów, 18 stycznia 1384

Bodzeta arcybiskup gnieźnieński, za zgodą kapituły metropolitalnej, nadaje Jaszczonowi z Kościelnej Wsi i jego prawnym następcom sołectwo we wsi arcybiskupstwa Sobótka w dystrykcie uniejowskim (lokowanej uprzednio na prawie niemieckim), a przy tej sposobności określa obowiązki służebne sołtysa względem swojego pana.

Kopia: Gniezno, Arch. Archidiec., kopiariusz 6 (3) opisany w nrze 1, k. 244. Tytuł wpisu wykon. w pol. XVI w.: Privilegium sculteciae Sobothka.

Noverint, quibus expedit, universi, quia nos Bodzantha Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus¹, sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum, videlicet capituli Gneznensis, Iaszconi de Koscielna Wiess nostro procuratori² sculteciam in villa nostra Sobotka districtus nostri Unieioviensis³ cum duobus mansis agrorum liberis, una thaberna et uno prato sitto ab ista parte fluvii Nyr⁴ de Unieyow, eundo, ac denario tercio penarum et cuiuslibet adjudicati denarii, intuitu serviciorum suorum nobis et ecclesie nostre per ipsum fideliter impensorum, tenore presencium donamus per ipsum Iaszconem et suos successores legitimos perpetuo habendam, donandam, possidendam, tenendam, alienandam et reservandam persone nobis aut nostro successori^a placabili et accepte. Ita tamen, quod idem Iaszcko et qui videlicet suus successor unicus habendus scultetus, in uno equo tres marcas grossorum valente et una balista cum apparatu necessario ad balistam, in pileo et cirothecis fereis nobis et ecclesie, more scultetorum in dicto districtu Unieioviensi degencium, servire fideliter sit astrictus. In cuius rei testimonium nostrum et dicti capituli sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Unieioviij feria secunda proxima post octavas Epiphanie Domini anno Domini M^oCCC^o octuagesimo quarto, presentibus honorabilibus dominis Iacobo decretorum doctore, Bertoldo^b de Camen Gneznensis et Mathia thesaurario nostro Lanciciensis et Unieioviensis, et Simone Wladislaviensis canonicis ecclesiarum⁵, testibus ad premissa.

^a Następuje 8 wyrazów przekreślonych przez kopistę, niepotrzebnie tu wpisanych.

^b Bernardo kop.

¹ Bodzeta arcybp gnieźn. jak przyp. 1 w dok. 6.

² Jaszczon, Jaszczko z Kościelnej Wsi, sołtys.

³ Sobótka wieś w par. Cheltno, w starostwie i kluczu arcybiskupim uniejowskim.

⁴ Ner prawy dopływ Warty.

⁵ Świadkowie dokumentu jak w nrze 6.

Wznowienie przywileju lokacyjnego wsi Dąbrówka na Pomorzu.

Cerekwica, 21 kwietnia 1384

Bodzęta arcybiskup gnieźnieński, za zgodą kapituły metropolitalnej, wznawia przywilej lokacyjny dla wsi arcybiskupstwa Dąbrówka na Pomorzu, wystawiony uprzednio na prawie chełmińskim przez wielkiego mistrza krzyżackiego, spalony. Przy tej okazji powiększa lany soltysowi, proboszczowi i kmieciom oraz określa uprawnienia i obowiązki soltysa, osadników i własne rezerwacje.

Kopia: Gniezno, Arch. Archidiec., kopiaryusz 6 (3) opisany w nrze 1, k. 287—287v. Tytuł wpisu sporządz. w 1532 r.: Ville Dambrowka clavis eiusdem [Camenensis].

Ekscerpt: Wizytacje dóbr arcybiskupstwa... s. 320, z datą wystawienia 1385. Stanowi on fragment akt z 1512 r.

In nomine Domini amen. Nos Bodzantha Dei gracia sancte ecclesie Gneznensis archiepiscopus¹ notificamus, quibus expedit universis, quod ad nostram accedentes presenciam fideles nostri scultetus et consules hereditatis nostre Dambrowka, site in terra Pomerania², exposuerunt coram nobis qualiter privilegium, ipsis olim per magistrum generalem ordinis fratrum hospitalis Beate Marie domus Ierosolymitane super locacione et iuribus scultecie et incolarum ville predictae datum et concessum fuisset, iam dudum ignis incendio consumptum, adicientes, quod propter excrescenciam agrorum, que ultra sexaginta quatuor mansos fuerunt et sic per mensuracionem de novo factam inventa, auctus³ fuisset census in eisdem. Sicque mensuratio mansorum ville predictae deinceps fieri non debere, sed quicquid infra limites hereditatis predictae tam in pratis, quam in agris ultra sexaginta quatuor mansos predictos inveniri posset, hoc in usus ipsorum tam sculteti, quam incolarum cedere deberent, supplicantesque humiliter et devote, ut ipsis super huiusmodi iuribus privilegium innovare, dare et concedere dignaremur. Nos igitur informacione tam a viro commendatore Tucholiensi³ quam ab aliis et ab honorabili viro domino Ioanne archidiacono [k. 287v] Gneznensi, pronunc procuratore nostro in Pomerania⁴, sufficienti recepta, quia invenimus premissa omnia esse vera et fuisse et quod, propter sterilitatem agrorum et paludinum pluralitatem in eadem hereditate consistencium, integritatem agrorum incole non habentes. In supplementum quoque huiusmodi defectus agrorum, residuitatem agrorum ultra sexaginta quatuor mansos excrescencium eisdem fuisse concessam et datam. Superfluitatem autem agrorum infra limites hereditatis predictae consistencium tam rectori ecclesie, quam sculteto et cmetonibus seu incolis ville antedictae ab olim, ut perpetuo datam et concessam, ratam et gratam habentes, ipsam sub rathabicione venerabilium fratrum nostrorum do-

¹ Lekcja prawdopodobna.

² Bodzęta arcybp gnieźn. jak przyp. 1 w dok. 6.

³ Dąbrówka wieś parafialna k. Kamienia Krajeńskiego.

⁴ Komandor krzyżacki w Tucholi.

⁵ Jan archidiakon gnieźn., prokurator dóbr arcybiskupich. na Pomorzu.

minorum, videlicet capituli Gneznensis, ratificandorum ac de novo dandorum et concedendorum approbavimus et tenore presencium approbamus perpetuis temporibus duraturis. Quamobrem prefatis sculteto et cmetonibus recognoscimus, videlicet sculteto sex mansos liberos, medietatem census de tabernis, tercium denarium de qualibet re per ipsum iudicata, necnon rectori ibidem ecclesie quatuor mansos et unum mansum pro ipsa ecclesia libere possidenda. Incole vero ville predicte annis singulis nobis et successoribus nostris de quolibet manso per viginti scotos Thorunenses, unam mensuram avene, duos pullos in festo sancti Martini [11 XI] solvere sint astricti. Scultetus eciam predictus servicia nobis et ecclesie nostre, sicut et ceteri faciunt sculteti, facere tenetur servire et complere. Et quia iura Culmensia, quibus dicta hereditas utitur et uti sit consweta, nobis penitus sunt incognita, idcirco omnia alia iura, que commodum et utilitatem dominorum prospiciunt, nobis et successoribus nostris reservamus. In quorum fidem et testimonium omnium premissorum nostrum et dicti capituli nostri sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum in Czerequicza⁵ feria quinta proxima post octavas Pasce anno Domini millesimo tricentesimo octogesimo quarto, presentibus honorabilibus dominis Ioanne archidiacono, Bronissio cancellario Gnesnensibus⁶, Bertoldo de Camyen vicecancellario nostro⁷, Simone canonico Wladislaviensi⁸, Stephano de Kczyna et Nicolao rectore de Czerequicza ecclesiarum⁹, testibus ad premissa.

9

Wznowienie przywileju lokacyjnego miastu Kamień.

Cerekwica, 7 kwietnia 1385

Bodzęta arcybiskup gnieźnieński, na prośbę wójta Hermana, za zgodą kapituły metropolitalnej, wznowia przywilej lokacyjny prawa chełmińskiego miastu i wójtostwu Kamień (Krajeński), wystawiony 11 lutego 1359 r. przez arcybpa Jarosława, utracony.

Kopia: Gniezno, Arch. Archidiec., kopiariusz 3 (1), retrospektywny, wykonany ok. 1477 r., liczący 122 karty. Wpis na k. 59v—60. Tytuł wpisu: Littera super advocacia Camenen[si].

In nomine Domini amen. Nos Bodzantha Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus¹ notum facimus, quibus expedit universis, quod ad nostram presenciam veniens honestus vir Hermanus dictus Themplyn advocatus civitatis nostre Camona² sita in terra Naklensi, exposuit coram nobis, quod felicitis memorie Clemens archidiaconus Kalisiensis et canonicus Gneznensis, procurator³ dicte Kamona civitatis⁴,

⁵ Cerekwica wieś parafialna k. Żnina.

⁶ Jan archidiacon, Bronisz kanclerz gnieźnieński.

⁷ Bertold z Kamienia wicekanclerz arcybiskupa.

⁸ Szymon kanonik włocławski.

⁹ Stefan i Mikołaj proboszczowie z Kcyni i Cerekwicy.

^a procuratores kop.

¹ Bodzęta arcybpa gnieźn. jak przyp. 1 w dok. 6.

² Herman Themplin wójt miasta Kamień.

³ Klemens archid. kaliski i kan. gnieźn. prokurator arcybiskupi Kamienia.

privilegium advocacie et civitati predictae concessum ab ipso Hermanno receperat ad ostendendum nostro antecessori immediato⁴ et capitulo Gnezniensi, illudque sibi non restituisset. Et ob hoc ius suum salvum sibi affectius remanens, nobis cum instantia supplicavit, ut tenorem dicti privilegii, prout in registro nostre curie continetur, innovare et concedere dignaremur. Nos vero iustam petitionem dicti Hermanni advocati estimantes et veritatem volentes inquirere et efficaciter promovere tam de tenore dicti privilegii, quam de aliis circumstantiis, diligenter inquirentes veritatem et nichil inveniunt, quod tenori dicti privilegii in dicto registro curie nostre recepti eandem obviaret, tenorem eiusdem privilegii duximus exprimendum, qui dinoscitur esse talis:

[*następuje dokument acybiskupa Jarosława z daty: Brześć, 11 lutego 1359, druk. w Kod. dypl. Wielkop. t. III, Poznań 1879 nr 1398*]

Quare deliberacione super premissis prehabita, et de consilio fratrum nostrorum tunc presencium, ac sub ratihabicione capituli nostri Gnezniensis, dictum privilegium in omnibus punctis suis et clausulis vim habentibus, ex certa nostra sciencia tenore presencium innovamus, ratificamus et presentes scripti patrocinio confirmamus harum nostrarum testimonio literarum, nostro et dicti capituli sigillorum appensione ad perpetuam rei memoriam munitarum. Actum et datum in Czirekwicza feria sexta post festum Pasche anno Domini millesimo trecentesimo octuagesimo quinto, presentibus honorabilibus viris dominis Ioanne archidiacono, Bronislao cancellario Gnezniensibus⁵, Bertoldo de Camyen vicecancellario nostro⁶, Simone Wladislaviensi, Petro de Peczinovicze Lanciensi canonicis⁷, Nikolao Kobilka capellano nostro⁸, testibus ad premissa. Scriptum autem per Albertum Jastrzambecz^b canonicum Sandomiriensem, notarium^b curie nostre⁹.

10

Nadanie solectwa wsi Skararki Włodkowi.

Gniezno, 21 kwietnia 1385

Bodzęta arcybiskup gnieźnieński, za zgodą kapituły metropolitalnej, nadaje Włodkowi z Czarncy i jego prawnym następcom solectwo we wsi arcybiskupstwa Skararki (wtedy Skaratkowice) w dystrykcie łowickim (lokowanej uprzednio na prawie niemieckim), a przy tej okazji określa obowiązki służebne sołtysa w stosunku do swej osoby.

Kopia: Gniezno, Arch. Archidiec., kopiariusz 6 (3) opisany w nrze 1, k. XVIIv—XVIII. Tytuł wpisu wykon. w 1532 r.: Ville Skarathky clavis eiusdem [Loviciensis].

^{b-b} canonico Sandomiriensi notario kop.

⁴ Arcybiskup Jan (Suchywilk).

⁵ Jan archidiacon, Bronisław kanclerz gnieźnieński.

⁶ Bertolt z Kamienia wicekanclerz arcybiskupa.

⁷ Szymon włocławski, Piotr z Pęczniewa łączycy — kanonicy.

⁸ Mikołaj Kobyłka kapelan arcybiskupa.

⁹ Wojciech Jastrzębiec kan. sandom., notariusz kurii arcybiskupiej.

Ekscerpt: *Wizytacje dóbr arcybiskupstwa... s. 112—113. Jest on fragmentem akt z 1511 r.*

In nomine Domini amen. Noverint, quibus expedit universi, quod nos Bodzyantha Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus¹, sub ratihabicione [k. XVIII] venerabilium fratrum nostrorum dominorum capituli, videlicet Gneznensis, nobili viro Wlothkoni heredi in Czarncza² nostro familiari, intuitu serviciorum suorum nobis et ecclesie nostre per ipsum fideliter impensorum et imposterum impendendorum, scolteciam in villa nostra Skarathkove³ districtus nostri Loviciensis, cum duobus mansis liberis et duobus ortulanis, necnon eciam tercia parte omnium tabernarum in dicta villa habitarum vel habendarum, et cum tercio denario penarum et cuiuslibet iudicati donavimus et presentibus donamus per ipsum Wlothkonem et suos legitimos successores perpetuo habendam, tenendam, possidendam, vendendam et resignandam persone nobis aut nostro successori placabili et accepte, prout utilius videbitur expedire. Ita tamen, quod dictus Wlothko et quilibet suus successor, scultetus unicus habendus, in uno equo valente tres marcs grossorum Pragensium, quadraginta octo grossos quamlibet marcam faciencium, cum una balista et apparatu necessario ad balistam, in pileo et cirotecis fereis nobis et ecclesie nostre, more scultetorum in districtu Loviciensis degencium, servire fideliter sit astrictus. In quorum fidem et testimonium premissorum nostrum et dicti capituli nostri sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnezne feria sexta ante festum beati Adalberti Martiris Gloriosi anno Domini millesimo tricentesimo octuagesimo quinto, presentibus honorabilibus viris dominis Ioanne archidiacono, Petro custode et Bronislao cancellario Gneznensibus⁴, Bertoldo de Camyen vicecancellario nostro⁵, Simone Wladislaviensi et Alberto Sandeciensi canonicis⁶, testibus circa premissa. Scriptum vero per Petrum Ioannis de Peczynowice canonicum Lanciensem, notarium curie nostre⁷.

11

Lokacja wsi nad Brenicą na prawie niemieckim (średzkim) i sprzedanie sołectwa Jakubowi.

Łowicz, 1 czerwca 1386

Bodzęta arcybiskup gnieźnieński, za zgodą kapituły metropolitalnej, lokuje zarośla nad rzeką Brenicą w dystrykcie łowickim (późniejszy Kuczków) na prawie niemieckim (średzkim), sprzedaje sołectwo Jakubowi kmieciowi z Łagowa, tudzież określa uposażenie i powinności sołtysa, przywileje i obowiązki osadników oraz własne rezerwacje.

¹ Bodzęta arcybiskup gnieźn. jak przyp. 1 w dok. 6.

² Włodko dziedzic z Czarnicy k. Kurzelowa, familiaris, sołtys.

³ Skaratki (wtenczas Skaratkowice) wieś w par. Domaniewice.

⁴ Jan archidiakon, Piotr kustosz, Bronisław kanclerz gnieźnieński.

⁵ Bertolt z Kamienia wicencanclerz arcybiskupa.

⁶ Szymon włocławski, Wojciech raczej sandomierski niż sądecki kanonicy.

⁷ Piotr z Pęczniewa kan. łączycycki, notariusz kurii arcybiskupiej.

Kopia: Gniezno, Arch. Archidiec., kopiariusz 6 (3) opisany w nrze 1, k. XXVI°—XXVII. Tytuł wpisu sporządz. w 1532 r.: Advoca[cie] in Brennycza eiusdem [Loviciensis] clavis.

Ekscerpt: Wizytacje dóbr arcybiskupstwa... s. 102—103 pod nazwą Kuczkowo. Stanowi on fragment akt z 1511 r.

In nomine Domini amen. Nos Bodzantha Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus¹ notificamus tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, quod cupientes bona ecclesie nostre Gneznensis, in quantum nobis ab alto conceditur, deducere in augmentum, mericam² nostram super fluvium dictum Brennycza³ et inter villas Lagow, Szelyzyno et Pothworzyno⁴ in districtu nostro Lovicensi situatam, in ius Theuthonicum, quod Srzedense dicitur, exposuimus ad locandum, vendentes in eadem merica scolteciam Iacobo cmetoni de Lagowo⁵, sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum dominorum, videlicet Gneznensis capituli, pro certa pecunie quantitate cum duobus mansis liberis, tercia parte tabernarum, ortorum, fabrorum, sutorum, iuramentorum et cuiuslibet iudicati per ipsum Iacobum et suos legitimos successores habendam, tenendam ac de nostro et nostrorum succesorum consensu commutandam, vendendam et perpetuis temporibus libere possidendam. Ut autem dicta merica eo celerius valeat collocari, omnibus et singulis incolis in ipsa locatis et locandis infra decem annos, a data presencium computandos, a solutione census et decime damus et concedimus libertatem. Qua libertate elapsa dicti incole de quolibet manso ipsorum pro censu et decima per quatuordecim scotos grossorum Bohemicalium in festo sancti Martini Confessoris [11 XI] [k. 27] singulis annis perpetuo nobis et successoribus nostris solvere sint astricti. Scultetus vero et sui successores legitimi de ipsorum duobus mansis liberis, de quolibet per tres scotos grossorum, solvent omni anno ecclesie rectori, ubi divina audient et percipient ecclesiastica sacramenta. Nobis et nostris successoribus servicio more scoltetorum aliorum districtus Loviciensis nostri predicti perpetuis temporibus exhibendo. Et quoniam iura Srzedensia nobis prorsus sunt incognita, omnia iura, que commodum et utilitatem respiciunt dominorum, salva et integra nobis et nostris successoribus reservamus. In cuius rei testimonium nostrum et dicti capituli nostri sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Lowicz in crastino Ascensionis Domini sub anno nativitatis eiusdem millesimo tricentesimo octuagesimo sexto, presentibus venerabilibus et discretis viris dominis Petro preposito, Bronislao cancellario, Petro de Peczinovice canonico Gneznensibus⁶, Swyantoslao capellano curie nostre⁷ et aliis quam pluribus fidedignis testibus ad premissa. Scriptum per Albertum de Slachczino notarium curie nostre⁸. Transivit vero per manus domini Bronislai cancellarii Gneznensis ecclesie.

¹ Bodzeta arcybp gnieźn. jak przyp. 1 w dok. 6.

² Zatożona wieś otrzymała z czasem nazwę Kuczków w par. Pszczonów.

³ Brenica rzeka w prawym dorzeczu Bzury.

⁴ Lagów, Szeligów, Potworzyn — wsie otaczające zarośla (potem Kuczków).

⁵ Jakub kmieć z Lagowa, pierwszy sołtys osiedla.

⁶ Piotr prepozyt, Bronisław kanclerz, Piotr z Pęczniewa kanonik — gnieźnieńczy.

⁷ Świętosław kapelan kurii.

⁸ Wojciech ze Szlachcina notariusz kurii arcybiskupiej.

Lokacja wsi Skobielice na prawie niemieckim (średzkim) i nadanie sołectwa Janowi.

Uniejów, 17 lutego 1388

Bodzęta arcybiskup gnieźnieński, za zgodą kapituly metropolitalnej, lokuje wieś arcybiskupstwa Skobielice w dystrykcie grzegorzewskim na prawie niemieckim (średzkim), nadaje sołectwo Janowi synowi Piotra z Konina, określając jednocześnie uposażenie i powinności sołtysa, obowiązki kmieci oraz swoje rezerwacje.

Kopia: Gniezno, Arch. Archidiec., kopiariusz 6 (3) opisany w nrze 1, k. 68v—69. Tytuł wpisu wykon. ok. 1577 r.: Sculteti villae Skovelicze.

Ekscerpt: Wizytacje dób arcybiskupstwa... s. 260. Jest on fragmentem akt z 1511 r.

In nomine Domini amen. Nos Bodzantha Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus¹ notificamus tam presentibus, quam futuris, quibus expedit universis, quod cupientes bona ecclesie nostre Gneznensis deducere in augmentum, villam mense nostre Skovelicze², sittam in districtu nostro Grzegorzoviensi, prout est in suis limitibus circumferencialiter distincta, in ius Theuthonicum, quod Srzedense dicitur, duximus transferendam. Et pro serviciis, que nobis et ecclesie nostre Gneznensi providus vir Ioannes Petri de Conyn murator noster³ in muris et aliis laboribus fideliter exhibuit et exhibere est paratus, [k. 69] eidem Ioanni et suis legitimis successoribus, sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum dominorum, videlicet Gneznensis capituli, sculteciam in dicta villa Scolvelicze cum duobus mansis liberis, tertia parte ortorum, tabernarum, macellorum, sutorum, fabrorum, iuramentorum et cuiuslibet iudicati, et cum molendino in fluvio dicto Clodavicza⁴, per ipsum Ioannem construendo, in quo nobis et successoribus nostris molere sine metreta, sine emolumento, et in piscina eiusdem molendini piscaturam exercere sit licitum, quociens fuerit oportunum, damus et ascribimus per ipsum Ioannem et suos successores legitimos tenendam, vendendam, donandam, commuttandam, nostro et nostrorum successorum consensu ad hoc accedente, ac perpetuis temporibus possidendam. Cmethones vero predictae ville decimam manipularem in campis nobis et successoribus nostris solvent et laborabunt perpetuo iuxta quod ab antiquo consueverunt. Et predictus Ioannes scultetus et sui successores legitimi servicia exhibebunt more aliorum scultetorum in districtu Unyeoviensi locatorum. In cuius rei testimonium nostrum et dicti capituli nostri sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum in Unyeow feria tertia post dominicam Invocavit anno Domini millesimo trecentesimo octuagesimo octavo, presentibus venerabilibus et discretis viris dominis Bronislao archidiacono, Petro custode Gneznensibus⁵, Vincencio Unyeoviensi, Simo-

¹ Bodzęta arcybp gnieźn. jak przyp. 1 w dok. 6.

² Skobielice wieś w par. Grzegorzew.

³ Jan syn Piotra z Konina, murarz arcybiskupa, od teraz sołtys.

⁴ Kłodawnica prawy dopływ Warty.

⁵ Bronisław archidiacon, Piotr kustosz — gnieźnieńscy.

⁶ Wincenty uniejowski, Szymon z Dankowa rudzki — prepozyci.

ne de Dzyancow Rudensi prepositis⁶, Swantoslaos rectore ecclesie in Malonow⁷ et Przeslao Viti de Orlow notario curie nostre⁸, et aliis pluribus fidedignis.

13

Zatwierdzenie sprzedaży sołectwa we wsi Krzepocin.

Gniezno, 7 kwietnia 1388

Bodzęta arcybiskup gnieźnieński, za zgodą kapituły metropolitalnej, zatwierdza sprzedaż sołectwa Krzepocin w ziemi łeczyckiej, dokonaną przez sołtysa Andrzeja na rzecz kmiecia Gosława, a w następstwie zagubienia pierwotnego przywileju prawa niemieckiego (średzkiego) dla tejże wsi, w niniejszym streszcza obowiązki osadników, sołtysa i własne rezerwacje.

Kopia: Gniezno, Arch. Archidiec., kopiariusz 6 (3) opisany w nrze 1, k. 171—171v, w nie drukowanym transumpcie Jana Łaskiego arcybpa gnieźn., prymasa, legata z daty: Łowicz, 7 kwietnia 1528 r. (k. 170v—172). Tytuł trans.: Advocacie in Krzepoczyn clavis eiusdem [Pianthkoviensis].

Ekscerpt: Wizytacje dóbr arcybiskupstwa... s. 209. Stanowi on fragment akt z 1512 r.

In nomine Domini amen. Nos Bodzantha Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus¹ ad universorum tam presencium, quam futurorum noticiam volumus devenire, quod accedens ad presenciam nostram providus vir Andreas de Miski scultetus² de villa mense nostre archiepiscopalis dicte Krzepoczyno³, sitta in terra Lanciciensi, sanus mente et corpore, non compulsus nec coactus, [k. 171v] sed de mera et libera animi sui voluntate sculteciam suam predictam in Crzepoczyno cum uno manso libero, tercią parte tabernarum, hortorum, iudiciorum, iuramentorum et cuiuslibet iudicati provido viro Goslao cmetoni de Crzepoczyno⁴ pro certa pecunie quantitate vendidit ac eidem resignavit, per ipsum Goslaum et suos successores legitimos tenendam, habendam, donandam, commutandam, vendendam, de nostro tamen et nostrorum successorum consensu ad hoc accedente, ac perpetuis temporibus possidendam, nichil iuris et proprietatis pro se et suis successoribus reservando in dicta scultecia. Nos tamen dictam vendicionem et resignationem ratham et gratam habentes presentibus confirmamus. Et quia ex veridicorum testimonio sumus informati, quod antiquum privilegium locacionis ville et expositionis scultecie predictorum quodam casu est deperditum, in quo iura solucionis tam ville, quam scultecie fuerunt conscripta et expressa, predicta iura et soluciones in presentibus, sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum dominorum, Gneznensis videlicet capituli, duximus declaranda. Ita quod predictae ville cmentones nobis et

⁷ Świętosław proboszcz z Malanowa.

⁸ Przeclaw syn Wita z Orłowa, notariusz kurii arcybiskupiej.

¹ Bodzęta arcybpa gnieźn. jak przyp. 1 w dok. 6.

² Andrzej z Myszek dotyczc. sołtys w Krzepocinie.

³ Krzepocin wieś w par. Leźnica Wielka.

⁴ Gosław kmieć z Krzepocina, nowy sołtys.

nostris successoribus de quolibet manso pro festo sancti Martini [11 XI] maldratam triplicis frumenti, videlicet modium tritici, modium siliginis, modium avene et fertonem grossorum Bohemicalium solvere perpetuo; scultetus vero et sui successores servicia more aliorum scultetorum nostrorum in terra Lanciensi locatorum facere sunt astricti. Cum autem iura Srzedensia, quibus predictos villanos et scultetum, pro tempore qui fuerint, in iudiciis uti et frui volumus, nobis prorsus sunt incognita, omnia iura, que commodum et utilitatem respiciunt dominorum, salva et integra nobis et successoribus nostris reservamus. In cuius rei testimonium nostrum et dicti capituli nostri sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnezne feria tertia post dominicam Quasi modo geniti sub anno Domini millesimo tricentesimo octuagesimo octavo, presentibus venerabilibus viris dominis Bronislao archidiacono, Petro custode, Ianusio scolastico, Vincencio cancellario⁵, Borcone officiali⁶, Ioanne de Trlang, Boguslao, Nicolao Strzeskonis et Henrico Bel canonicis Gneznensibus⁷.

14

Nadanie solectwa wsi Słupia Mikołajowi.

Znin, 24 kwietnia 1388

Bodzęta arcybiskup gnieźnieński, za zgodą kapituły metropolitalnej, nadaje Mikołajowi z Ryzaw i jego prawnym następcom solectwo we wsi Słupia w dystrykcie skierniewickim (lokowanej już przedtem na prawie niemieckim), a przy tej sposobności określa uposażenie sołtysa i jego obowiązki.

Kopia: Gniezno, Arch. Archidiec., kopiariusz 6 (3) opisany w nrze 1, k. 58—58v. Tytuł wpisu z ok. 1532 r.: Ville-Słupya.

Ekscerpt: Wizytacje dóbr arcybiskupstwa... s. 183, z datą 1384. Jest on fragmentem akt z 1511 r.

Noverint, quibus expedit, universi, quod nos Bodzyantha Dei gracia sancte ecclesie Gneznensis archiepiscopus¹, consideratis serviciis fidelibus nobis et ecclesie nostre per Nicolaum Iacobi de Ryzrawy nostrum cubicularium² dilatatum exhibitis et imposterum impendendis, sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum dominorum, videlicet capituli Gneznensis, sibi et successoribus suis legitimis scolteciam in villa nostra Slup³ wlgariter nuncupata, districtus nostri Squernyevicensis, ad mensam nostram archiepiscopalem per mortem Marci dicti Oppatek⁴, eiusdem scultecie possessoris devolutam legitime et vacantem de iure, cum

⁵ Bronisław archidiakon, Piotr kustosz, Janusz scholastyk, Wincenty kanclerz — gnieźnieńscy.

⁶ Borek oficjał i pewnie kanonik gnieźn.

⁷ Jan z Trłaga, Bogusław, Mikołaj syn Strzeszka, Henryk Biel — kanonicy gnieźn.

¹ Bodzęta arcybp gnieźn. jak przyp. 1 w dok. 6.

² Mikołaj syn Jakuba z Ryzaw nowy sołtys.

³ Słupia wieś pod Skierniewicami.

⁴ Marek zwany Opatek zmarły sołtys.

tribus sortibus agrorum, una videlicet sorte, in qua domus sive area eiusdem scultecie situata existit, alia Boyanowski d z y a l et alia sorte Nyeborzynski d z y a l wlgariter nuncupatis, sillis inter agros cmetonum eiusdem ville Slup, necnon cum parte tertia omnium tabernarum in dicta villa iam locatarum aut locandarum imposterum, et cum tertia parte ortulanorum omnium in eadem villa Slup habitorum vel habendorum, necnon uno prato sitto retro agros Tyczkonis⁵, ac molendino in dicta villa sitto, tantum piscina eiusdem molendini pro nobis reservata, et cum potestate piscinam aliam ante dictum molendinum sine preiudicio nostre piscine predictae pro se construendi, ac tercio denario penarum et cuiuslibet iudicati donavimus et presentibus donamus per ipsum Nicolaum et suos successores legitimos [k. 58v] perpetuo habendum, tenendum, possidendum, donandum, commutandum, vendendum et resignandum persone nobis aut nostris successoribus placabili et accepte. Ita tamen, quod idem Nicolaus vel quilibet suus successor, unicus habendus scultetus, in uno equo tres marcas grossorum Pragensium [valente], quadraginta octo grossos in quamlibet marcā computandorum, cum una balista ac apparatu necessario ad balistam, in pileo et cirotecis ferreis et in duabus ioppis, more scultetorum aliorum in dicto districtu Squerneyvicensi degençium, nobis et ecclesie nostre servire fideliter sit astrictus. Prefatus itaque Nicolaus scultetus et quilibet successorum sui legitimi rectori ecclesie ibidem in Slup, ubi audient divina et percipient ecclesiastica sacramenta fertonem Polonicalem sive duodecim grossos Pragenses pro decima campestri sive nomine decime de agris suis omnibus solvere duntaxat perpetuo sit astrictus. Privilegia vero Cinikoni⁶ et dicto Opathkoni olim scoltetis ibidem ad nostram ecclesiam aliter concessa et omnia alia et singula munimenta, si que sunt super eadem scultecia quolibet obtenta, penitus revocanda, cassanda et annullanda, tenore presentium revocamus, cassamus et annullamus⁷ ipsam et quodlibet eorum viribus omnino carere. In quorum fidem et testimonium omnium premissorum nostrum et dicti capituli nostri sigilla presentibus appensa sunt. Actum et datum Znene in crastino beati Adalberti Martiris Gloriosi anno Domini millesimo trecentesimo octuagesimo octavo, presentibus etc.⁷

⁴ *Następuje nieczytelny wyraz złożony z ok. 11 liter.*

⁵ *Por. ABMK t. 51 s. 362 dok. 9.*

⁶ *Cynek albo Cynko siltys w Słupi przed Opatkiem.*

⁷ *Kopista opuścił listę świadków.*

Sprzedanie sołectwa we wsi Mastki Pietraszowi.

Łowicz, 29 listopada 1396

Dobrogost arcybiskup gnieźnieński, za zgodą kapituły metropolitalnej, sprzedaje kmieciowi Pietraszowi synowi Mikołaja ze Zdun sołectwo we wsi arcybiskupstwa Mastki w dystrykcie łowickim (lokowanej uprzednio na prawie niemieckim — średzkim) oraz określa uposażenie sołtysa i jego obowiązki.

Kopia: Gniezno, Arch. Archidiec., kopiariusz 6 (3) opisany w nrze 1, k. XXIII. Tytuł wpisu wykon. w 1532 r.: Advocacie in Maslky clavis eiusdem [Loviciensis].

Ekscerpt: Wizytacje dóbr arcybiskupstwa... s. 39—40. Stanowi on fragment akt z 1511 r.

In nomine Domini amen. Noverint, quibus expedit, universi tam presentes, quam futuri, presencium noticiam habituri, quod nos Dobrogosius divina et apostolice sedis gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus¹ scultetiam nostram, cuius omnimoda dispositio ad nos ex certis causis est devoluta pro hac vice, in villa Maslki² mense nostre archiepiscopalis, in districtu nostro Lovicensi sitta, iure Theuthonico, quod Srzedense dicitur, locata, provido viro Petrassio Nicolai de Sduny cmetoni³, sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum dominorum, videlicet Gneznensis capituli, vendidimus pro certa pecunie quantitate, per ipsum Petrassium et suos legitimos successores cum duobus mansis agrorum liberis nomine scultecie predictae ac eorum utilitatibus, cum molendino, circa quod aggerem cum nostro procuratore, qui pro tempore fuerit, per medium faciet, construet et laborabit, piscaturis in dicta piscina, quociens nobis et nostris successoribus piscari videbitur, pro mensa nostra archiepiscopali specialiter reservamus; necnon cum tercio denario tabernarum, carnificum, pistorum, ortorum et ortulanorum, ac cum uno prato de viginti curribus Polonice feni in ipso prato falcandis, ac cum tercio denario penarum, iudiciorum, iuramentorum et cuiuslibet iudicati perpetuis temporibus habendam, tenendam, possidendam, vendendam, donandam, commutandam, alienandam et resignandam persone nobis aut successoribus nostris valenti et accepte. Ita tamen, quod dictus Petrassius et successor suus, unicus scultetus in eadem scultecia habendus, in uno equo trium marcarum, cum una hasta et cum clipeo vel una balista, cum apparatu ad ipsam necessario, et cirotecis ferreis et duabus ioppis armatus et requisitus servire fideliter; et unum prandialem, quod o b e d n e dicitur, quolibet anno ministrare nobis et ecclesie nostre, more

¹ Dobrogost (tu Dobrogos) z Nowego Dworu h. Nałęcz, dr dekretów, m.in. arcybiskup metropolita gnieźnieński w l. 1389 (1394)—1402.

² Mastki wieś w par. Złaków k. Łowicza.

³ Pietrasz syn Mikołaja, kmieć ze Zdun k. Łowicza, nowy sołtys wsi Mastki.

scultetorum in districtu nostro Lovicensi degencium, sit astrictus. Addidimus etiam de nostra gracia speciali dicto sculteto et suis successoribus legitimis omnes excrescencias agrorum ibidem, que supererant mensuratis mansis agrorum pro cmetonibus ville nostre memorate. In cuius rei testimonium nostrum et dicti nostri capituli Gneznensis sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Lowicz in vigilia beati Andree Apostoli Gloriosi anno Domini millesimo tricentesimo nonagesimo sexto, presentibus honorabilibus et nobilibus viris Alberto de Byelawy, Naczkone Przedslai Gnesnensibus⁴ Przedslao Viti Rudensi⁵ canonicis, Stanislae dicto Grad de Srzensko, Thomkone et Ioanne Nyemecze de Nova Guria hereditibus⁶, testibus ad premissa vocatis et rogatis. Transiit per manus N. Pyenyazek cancellarii ecclesie Gneznensis⁷.

16

Zatwierdzenie nabycia sołectwa oraz dawniejszego przywileju sołectkiego w Czerniewie.

Lowicz, 27 grudnia 1396

Dobrogost arcybiskup gnieźnieński, na prośbę sołtysa Jana Golińskiego, potwierdza nabycie przez niego od Elżbiety wdowy po sołtysie Henryku z Radziejowic sołectwa we wsi arcybiskupstwa Czerniewo (z czasem Karsznice), zatwierdza dokument sołectki arcybpa Jarosława z 1357 roku dla tejże wsi, wreszcie, za zgodą kapituły metropolitalnej, powiększa uposażenie nowego sołtysa.

Kopia: Gniezno, Arch. Archidiec., kopiařiusz 6 (3) opisany w nrze 1, k. XXXVI—XXXVII. Tytuł trans. sporządź. w 1532 r.: Advoca[cie] in Carsnyce (Czyrnyew) clavis eiusdem [Loviciensis].

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Dobrogostius Dei et Apostolice Sedis gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus¹ notum facimus, quibus expedit universis, presencium noticiam habituris, quod in nostra constitutus presencia providus vir Ioannes Goliniski de Czyrnyevo scoltetus noster² ibidem in Czyrnyevo³ villa mense nostre, in districtu Lovicensi sitta, probando vendicionem et liberam resignacionem dicte scoltecie per Elisabeth quondam uxorem legitimam Henrici de Radzieowice ultimi sculteti scultecie memorate⁴, dicto Ioanni suisque liberis et legitimis successoribus titulo empconis factam, per ipsum Ioannem et suos successores ipsam scolteciem tenendam, habendam, possidendam, vendendam et commutandam; quoddam privilegium domini Iaroslai bone memorie olim archiepiscopi Gneznensis, antecesso-

⁴ Wojciech z Bielaw i Naczko syn Przeclawa kanonicy gnieźnieńscy.

⁵ Przeclaw syn Wita kan. rudzki.

⁶ Stanisław zw. Grad ze Szreńska oraz Tomko i Jan zw. Niemce z Nowej Góry, ziemianie.

⁷ Mikołaj Pieniążek kanclerz kap. gnieźn.

¹ Dobrogost (tu Dobrygość) arcybp gnieźn. jak przyp. 1 w dok. 15.

² Jan Goliński nowy sołtys z Czerniewa.

³ Czerniewo, późniejsza nazwa Karsznice, wieś w par. Złaków k. Łowicza.

⁴ Elżbieta wdowa po ostatnim sołtysie w Czerniewie, Henryku z Radziejowic.

ris nostri⁵ coram nobis produxit et ostendit, petens dictam vendicionem, empcionem, resignacionem et huiusmodi privilegium et contenta in eo per nos ratificari et conservari. Cuius quidem privilegii tenor de verbo ad verbum fuit et est talis:

[*następuje dokument arcybiskupa Jaroslawa z daty: Lowicz, 10 listopada 1357, druk. w ABMK t. 52 s. 218—219 nr 24*]

[*k. XXXViv*] Nos igitur ad petitionem dicti Ioannis huiusmodi vendicionem, empcionem, privilegium cum eius toto tenore et alia omnia et singula premissa notificamus, aprobamus et presentis scripti patrocinio confirmamus perpetuis temporibus valitura, adicientes nihilominus eidem Ioanni et sue posteritati legitime de nostra gracia speciali, sub rathabicione venerabilium fratrum nostrorum, videlicet Gneznensis capituli, quod possit infra metas dicte hereditatis pro usu suo facere et construere piscinam, pro nobis eciam et mensa nostra captura^a piscium in eadem libere reservata. Damus eciam sibi et posteris suis omnes remanencias sive excrescencias agrorum dictas s m a r k i, que ultra mensuram agrorum cmetonum ibidem hebentur vel haberi possunt. In cuius rei testimonium sigilla nostrum et dicti capituli sunt [*k. XXXVII*] appensa. Datum et actum Lowicz ipso die sancti Ioannis Apostoli et Ewangeliste anno Domini millesimo tricentesimo nonagesimo sexto, presentibus honorabilibus viris dominis Ioanne de Byelawy, Naczkone Przeczslai, Nicolao de Gorka Gneznensis⁶, Petro cancellario Plocensi⁷, Kielczone custode Lanciciensi⁸ et Przedslao Rudensis⁹ ecclesiarum canonicis, testibus ad premissa rogatis. Transiit per me Nicolaum Pyenyazek cancellarium ecclesie Gneznensis¹⁰.

^a captuiri błęd. kop.

⁵ Jarostaw (ze Skotnik) h. Bogoria, dr dekretów, m.in. arcybiskup metropolita gnieźn. w l. 1342—1374. Zob. ABMK t. 52 s. 175—256.

⁶ Jan z Bielaw, Naczko syn Przeclawa, Mikołaj z Górki kanonicy gnieźn.

⁷ Piotr kanclerz kap. płockiej.

⁸ Kielczon kustosz łączycycki.

⁹ Przeclaw kan. rudzki.

¹⁰ Mikołaj Pieniążek kanclerz gnieźn.